

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Oredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/I. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem uradu v Lj. — Članki za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za izozemstvo D 10.—.

3. — Štev. telefona 552. — Članki in toži se v Ljubljani.

LETO V.

LJUBLJANA, dne 7. oktobra 1922.

STEV. 117.

List stane od 1. septembra 1922:

celoletno Din 90.— t. j. (K 360.—);
polletno Din 45.—, t. j. (K 180.—);
četrtletno Din 22.50, t. j. (K 90.—);
mesečno Din 7.50, t. j. (K 30.—);
posamezna št. Din —.65, t. j. (K 2.50).

Akcija za izboljšanje naše valute.

(Iz govora D. Plavšiča na konferenci pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani dne 2. oktobra 1922.)

Naš uvoz je letos neverjetno narastel. Izdavanje odobrenj za nakup deviz brez ozira, ali je uvoz potreben ali ne, je omogočalo nagomiljevanje in podraževanje blaga. Terjatve inozemstva so narastle do avgusta na 750 milijonov dinarjev. Temu nasproti ni bilo iz eksportnih kupčij zadosti deviz na razpolago. Mnogi so se z raznimi manipulacijami izognili oddaji deviz, spekulirali na padec dinarja, nekateri kopičili velike množine plačilnih sredstev v inozemstvu. Ker je nedostajalo deviz, so banke dajale dinar na veliko škodo gospodarstva. Ako bi to tako šlo dalje, bi to neogibno vodilo v propast, ki je čez nekaj mesecev ne bi bilo več mogoče preprečiti. Vladal je pravi kaos, napraviti je bilo treba red. Zabranilo se je dajanje dinarja za plačilo uvoza. Začela se je sestavljanje statistika, kaj je v resnici treba uvažati in koliko potrebujemo inozemskih plačilnih sredstev za to. — Sestava statistike bo zahtevala še nekaj časa. Potem se izda nov pravilnik za promet z devizami in valutami, ki ga bo treba najstrožje izvajati. — Pred izdajo pa se zaslišijo še gospodarski krogi. Pogrešati je bilo doslej kontakta in vzajemnega dela pridobitnih krogov in vlade. Govornik hoče vzdrževati stalne stike z njimi. Sodelovati morajo vsi, pripravljeni morajo biti na manjši dobiček ali eventualno celo na izgube, če nočejo, da naposled ves zaslužek, ves novčnik imetek ne izgubi vsako vrednost. Ako se posreči vzajemnemu delu vzdržati preko pomladi, ko so ob najmanjšem izvozu največje zahteve na devizah, smo za vedno rešili dinar. Treba spraviti v sklad potrebo na devizah s količino iz eksporta razpoložljivih deviz. Zato treba dvigniti produkcijo, povečati izvoz, omejiti uvoz. Tako uvozniki kakor producenti naj dajo svoje podatke. Uvoz surovin in poluizdelkov, potrebnih industriji, se seveda ne bo omejeval, pač pa vsega kar je nepotrebno in kar se izdeluje doma. Trgovina treba, da se pripravi na to in pripravi tudi, da bodo cene padle. Treba začeti kalkulirati a la hausse ne kakor doslej a la baisse.

Poglavitno je: varčevanje na vsi črti in stroga izvedba načela: kar producirajo doma, ne kupujemo v inozemstvu. Rožiči rastejo v Dalmaciji, pa so se vendar uvažali iz inozemstva. Za take stvari ne bode v bodoče deviz. Letos imamo sliv za 6000 vagonov, kupujemo pa tuje marmelade, ker ne maramo hranljivejšega domačega pekmeza. Gradi se mnogo, treba je in prav. Ali gradi se mnogo, kje razkošno in to ni prav. Koliko se

po nepotrebnem porabi deviz za to razkošje, ki potrebuje uvoza iz inozemstva! Čevlje izdelujemo doma, pa jih v velikih množinah uvažamo, zopet nepotrebna poraba deviz, itd. Od nas samih je odvisno, da povsem izboljšamo valutarno stanje. Treba samo, da hočemo, da vsi vlečemo na isti vrvi in ne delamo vsi proti vsem. Treba pokazati inozemstvu, da se znamo zatajevati, da znamo hraniti, da znamo živeti svojim razmeram primerno, da tako dobi inozemstvo zaupanje v nas, v naše gospodarstvo in v našo gospodarnost. Inozemci nas smatrajo za zapravljivce. Govornik je kot drastičen primer navedel Angleža, ki je na Dunaju v raznih lokalih videl zapravljati ogromne vsote in rekel sodeč ljudi po govoric: »Glejte, sami Jugoslavan!«. Treba, kakor rečeno, da si vsakdo postavi za princip, kupiti vse, kar more dati domača produkcija, doma in ne v inozemstvu. Velika semnja v Zagrebu in v Ljubljani sta pokazala, kako veliko raznovrstnega blaga se že izdeluje doma in dobrega blaga. Domačo produkcijo treba podpirati in zvišati. Tako imamo na primer tovarn za sladkor, ki bi lahko krile vso potrebščino na sladkorju in še izvažale. Nameravane so vladne mere, ki omogočijo tovarnam izrabiti vso svojo kapaciteto in ki znižajo tudi cene sladkorju. Vsem industrijam sploh treba omogočiti izrabo polne kapacitete.

Da se to izvrši in da se da industrijam celo možnost povečanja kapacitete, treba, da sodelujejo vsi in polno povsod vpoštevajo domačo produkcijo, vlada pa treba, da stori vse, da odstrani, kar ovira našo produkcijo. Zlasti važno je izboljšanje naših prometnih razmer. Sestavljen je že program za odpravo prometnih neprilic, ki tako silno ovirajo naše gospodarstvo, ter je v najbližnjem času pričakovati izdatne pomoči.

Z dosedanjimi merami je uspelo zadržati padanje dinarja in ga dvigniti na sedanjo višino. Treba ustvariti potrebne gospodarske pogoje, da se tečaj izboljša in stabilizira. Izvesti je prihodnje mesece reformo ob sodelovanju vseh, med tem časom pa skrbeti, da dinar ne pade. Odločilni morajo biti tečaji Beogradske in Zagrebske borze. Curih ne more in ne sme biti merodajen, tečaj krone v Curihu ni rezultat prometa, ampak izvira iz samovolje zasebnih činiteľev, črpajočih informacije na nepravilnih mestih. Govornik se obrača proti očitkom, da se troši dolarsko posojilo z nakupom dinarjev. Od 100 milijonov dolarskega posojila dobimo 30 milijonov efektivno. ki treba, da jih porabimo za investicije in zato jih moramo pretvoriti v dinarje. Danes je država največji posestnik dolarskih deviz. Od ostalih 70 milijonov se vtroši zopet velik del v naši državi in pretvori v dinarje. Skozi pet let bo stalno dobivala država dolarje in bo tako največji razpolagatelj z devizami. Doslej je prejela država 25 milijonov dolarjev, od katerih je dobila 15 milijonov efektivno, 10 milijonov pa ostane v rokah Blerove skupine za gradnjo Jadranske železnice. Posojilo uspe tudi glede ostalega zneska, če donesemo protidokaz proti slabim informacijam, ki jih imajo o nas v Ameriki. Tam je

naša država malo porabila dolarje, je znanje črpano iz najslabših informacijskih virov. Vendar pa se je jako dvignilo zanimanje za nas. Prihajajo poslanstva iz Amerike k nam, da nas spoznajo.

Kakor pa treba čuvati tečaj dinarja pred padcem, tako ga treba čuvati pred prenačnim dviganjem. — Ustavili smo padanje, spraviti bo treba polagoma dinar na tečaj 8.50 švicarskega santima in ga potem nekaj časa držati. Pozneje bo težiti polagoma za izenačenjem s češko krono.

Tako se deli program, ki ga treba izvesti v tri dele: I. Prvi del obsega tehnično ureditev prometa z devizami in valutami in vzdrževanje reda. Temu bo služil novi pravilnik in instrukcije k njemu.

II. Drugi del obsega ureditev vprašanja uvoza in izvoza. Tu treba sporazumnega postopanja z drugimi ministri. Treba pa tudi strokovnjakov, mož praktičnega znanja. Tu se nudi prilika, zmožnim možem zasedati važna mesta v Beogradu. Naj bi se ne branili staviti svoje moči v službo domovine. Za izboljšanje prometa je sestavljen ves program, ki se izvede v najkrajšem času. Skrbeti bo za olajšanje in povečanje izvoza, za zmožne industrije ustanoviti izjemne mere.

III. Sestaviti bo definitivni gospodarski program države. Predlagana je v ta namen ustanovitev interminstrskega gospodarskega odbora, ki ga bodo tvorili pomočniki ministrstev, ki jih zadeva gospodarstvo, in zastopniki strank. Temu odboru bo skrbeti za harmonično delo med ministri, vzdrževati stik z gospodarskimi krogi, predlagati skupščini poročila o svojem delu.

Nato je podal g. Plavšič nekatere podatke o Narodni banki in o obteku bankovcev in njih kritju. Stanje je jako dobro. Dinar je bolje pokrit nego francoski frank. Pri tem je efektivno kritje računano s predvorno vrednostjo (1 napoleon = 20 dinarjev, dolar = 5 dinarjev). To je dobro v toliko, da moremo povečati obtek bankovcev, saj bi banka z realiziranjem zaklada lahko vnovčila vso cirkulacijo bankovcev; slabo pa je, ker nimamo možnosti, povečati kritje, ker ne moremo kupiti novih zlatnikov po dnevnem tečaju in diferenco plačati. To bo torej treba premeniti, kakor so to že storile druge države, tudi Češka.

G. Plavšič se je potem ozrl na naš položaj v Mali antanti. Ustvariti je treba tudi dobro gospodarsko podlago. Naša država je važen činitelj v Mali antanti po svojem prirodnem bogastvu in geografski legi. Ne pričakujemo rešitve od velikih držav, vsak se naj trudi, da se uredi sam, postavi se na lastne noge, da ne bo prizadet od eventualne evropske gospodarske krize. Naš položaj ni slab, kar kaže tudi to, da imamo najmanj falimentov. Delajmo sami in delajmo skupno z Malo antanto, predvsem s Češko. Prizadevati se treba, dvigniti dinar na višino češke krone, potem skleniti s Češko gospodarsko konvencijo, iz politične Male antante narediti tudi gospodarsko Malo antanto, ki more postati odločilnega pomena za gospodarsko ozdravljenje cele Evrope. Naposled govornik iz

nova pozivlja vse gospodarske kroge na krepko sodelovanje v akciji za sanacijo valute, da čim prej pridemo do normalnega stanja, v katerem bo moči imeti svobodno trgovino!

Nevzdržne razmere na naših železnicah.

Ob zelo dobrem obisku se je vršilo včeraj radi nevzdržnih razmer v železniškem tovarnem prometu, veliko manifestacijsko zborovanje, ki ga je sklicala »Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju kraljevine SHS v Ljubljani.«

Predsedoval je zborovanju industrijalec g. Dragotin Hribar. Zborovanja so se nadalje udeležili: predsednik trg. in obrt. zbornice gospod. I. Knez, tajnik trg. in obrt. zbornice g. dr. Murnik, nadalje I. tajnik Zveze industrijcev g. inž. Šuklje, II. tajnik Zveze industrijcev g. dr. Golia.

Zastopan je bil tudi Savez industrijalcev v Zagrebu po gen. tajniku g. Bauer-ju, Trgovačka in obrtnička komora Zagreb po kom. svet. Egon Bjelinski-ju, Trgovačka in obrtnička komora Osijek po tajniku gosp. dr. Dietz-u, Zveza industrijcev podružnica Maribor po gen. ravnat. d. d. »Drava« g. Kriznič-u. S strani državne železnice je prisostvoval zborovanju cent. nadz. Zagrebske Direkcije g. Bodner in g. dr. Kaučič ter nekaj gospodov Ljublj. inšpektorata državnih železnic. S strani južne železnice so se udeležili zborovanja g. cent. nadz. Pregl, g. višji nadz. Černigoj, ter načelnik postaje Ljublj. gl. kol. g. višji nadz. Ludwig, zastopnik Zveze Jugoslov. železničarjev gosp. Sovre, nadalje narodni poslanec g. Deržič in drugi.

Točno ob 10.15 uri je z lepimi besedami otvoril zborovanje g. Dragotin Hribar, nakar je prvi tajnik »Zveze industrijcev g. inž. M. Šuklje podal poročilo »O našem železniškem prometu« katero bomo skušali radi obširnosti prinesiti v prihodnjih zaporednih številkah.

Po končanem referatu g. inž. M. Šukljeja, je nastala živahna debata, v katero so posegli zastopniki zgoraj navedenih zbornic, zvez ter zastopniki državne in južne železnice, zastopnik »Zveze jug. železničarjev in poslanca Deržič in Bernot.

Po končani debati je zbor soglasno in z velikim odobravanjem sprejel te-le

RESOLUCIJE:

Na velikem zborovanju dne 6. oktobra 1922 v Ljubljani zbrani industrijci, trgovci, obrtniki in zastopniki delavskih organizacij ter organizacij železniških uradnikov in uslužbencev so soglasno ugotovili:

1. da je železniški tovarni promet iz Slovenije v vso ostalo Kraljevino dejanski popolnoma ukinjen. Vse postaje na progah državnih železnic od Jesenice do Karlovca, Capraga in Siska so zatrpane po zastalnih vagonih, ki zapirajo tudi že prometne tire. Enako zatrpane so postaje Južne železnice do Zagreba in Siska.

2. Na postajah državnih železnic v Sloveniji stoji: 1882 pokvarjenih vagonov, 550 natovorjenih vagonov, okoli 200 novih reparacijskih vagonov in mnogo stotin praznih vagonov.

Na postajah Južne železnice stoji vsega 2175 natovornjenih vagonov, od teh v postaji Tezen pri Mariboru 1003 vagonov. Najstarejši teh vagonov stoji že od 30. maja t. l.

Pri carinarnicah Maribor, Ljubljana in Zagreb stoji 900 vagonov. Več sto vagonov pa služi za stanovanja železniškemu osebju. Vsak dan prihajajo reparacijski vagoni iz Avstrije, ki bodo do kraja zaprli naše proge.

3. Že več mesecev ne prevzame državna železnica v Zagrebu in Sisku transportov iz Slovenije, izvzemši železniški premog, železniški material in 4 do 10 drugih vagonov. — Navzlic temu pa Direkcija državnih železnic Zagreb ni objavila omejitve prometa. Vsled tega prihaja inozemska roba iz Madžarske na naše proge vzhodno od Zagreba in trajno zapira pot našim transportom.

4. Državnim železnicam primanjkuje izvežbanega strokovnega uradništva, poduradništva in služitelstva. Še vedno pa zapuša osebje državno-železniško službo. To osebje je vseskozi mizerno plačano, da ne more več obstati. Uprava državnih železnic tudi ni ničesar storila za nastanitev osebja. Na državnem kolodvoru v Zagrebu stanujejo železničarji še danes v več stotinah vagonov. Tudi v Dravljah pri Ljubljani je 35 vagonov stanovanj.

5. Počasno in nezadostno poslovanje carinskih uradov je v znatni meri prispevalo h katastrofi. Neugodno so vplivale tudi nenadne spremembe v carinskih tarifah, posebej pa še naglo menjajoče se odredbe devizne politike. Resortna ministrstva so odločala zgolj iz enostavnega svojega vidika, vsako zase, brez ozira na posledice, koje njih odredbe povzročijo v itak derutnem železniškem prometu.

6. Da katastrofa, ki je že dejstvo, ne uniči trajno vsega gospodarstva v Sloveniji, in da se taka katastrofa ne udeleži v celi Kraljevini, se morajo nemudoma storiti odločni ukrepi.

V tem smislu predlagamo in zahtevamo:

a) Da se takoj poskrbi za primerne življenjske pogoje železniškega osebja, uradništva, poduradništva, služitelstva in delavstva. Nemudoma se morajo regulirati njih denarni prejemki. Ob enem se mora započeti smotreno akcija za nastanitev teh nameščenecv in njih rodbin.

Nujno potrebna je tudi nova enotna in moderna službena pragmatika, ki naj ustvari zopet red in zadovoljstvo pri železniških uslužbencih.

Nadalje naj železniška uprava skrbi za vzgojo naraščaja ter naj

otvori vse potrebne strokovne šole. Zahtevamo, da se uprava drž. žel. reši sedanjega birokratizma zlasti izražene v funkcijoniranju držav. računovodstva, da se preosnuje ta uprava po načelu zdrave komercijelne politike. Mislimo pa, da je treba samo pristopiti vprašanju privatizacije državnih železnic.

b) Ne nasprotujemo projektu velike transversalne Jadranske železnice, ki jo zahteva državni interes. Moramo pa odločno zahtevati, da se nemudoma poskrbi za saniranje obstoječih železniških linij, v prvi vrsti glavne žile, ki veže Zagreb z Beogradom in to počenši z izgradbo državnega kolodvora v Zagrebu, ki nikakor ne odgovarja našim potrebam. Potem pa tudi onih paralelnih in stranskih prog, ki vodijo proti centru države Beogradu. V tem smislu pred vsem imenujemo kot za Slovenijo najvažnejše proge Bubnjarci-Karlovac - Caprag in Dugoselo - Novska ter paralelno linijo Koprivnica - Virovitica - Slatina - Našice - Osijek. Te proge naj se ojačijo v gornjem ustroju v tirih in pragih, zgrade naj se potrebna umikališča, razširijo naj se važni kolodvori. Za dela je otvoriti brez odlašanje vse potrebne kredite, zlasti je tudi skrbeti za to, da se v železniško službo zopet vrnejo inženjerji, ki so jo zapustili radi neznoznih nizkih prejemkov in radi pomanjkanja stanovanj.

c) Nemudoma naj se izdelajo oziroma uzakonijo enotni službeni predpisi, enotni obratni pravilnik za vso Kraljevino.

d) Nemudoma je ustvariti sporazum z upravo Južne železnice, zlasti naj se ugotovijo predpisi za inštriranje transportov po linijah državnih železnic in Južne železnice. Nemudoma naj se otvori promet na progi Bares-Virovitica in naj se omogoči uporaba proge Gyekenyes-Bares, da morejo tovari iz Maribora preko Pragerskega-Gyekenyesa in Baresa priti do Virovitice in tako do vzhodnih pokrajin Kraljevine.

e) Odločno zahtevamo, da Direkcija v Zagrebu prvenstveno odpravlja domače transporte in da odklanja sprejemanje inozemskih transportov vse dotle, dokler niso razbremenjene zatrpene naše postaje in da ni omogočena odprema tovorov po naših linijah. Dokler ne morejo Zagreb d. k., Karlovac, Caprag, Sisak prevzeti vso našo robo, toliko časa absolutno ne smemo transporti iz Madžarske prihajati na progo Zagreb-Sisak-Zemun, ki preprečujejo odpremo naših produktov! Dokler imenovane postaje niso odprte za tovarni promet iz Slovenije, naj Direkcija v Za-

grebu takoj razglasi dejansko obstoječe omejitve prometa.

f) Nujno pozivamo vlado in Zakonodajno skupščino, da brez odlaganja, v pravilnem spoznanju kritičnega stanja našega železniškega prometa, ukrenejo v smislu naših predlogov te neodložljive ukrepe. — Apeliramo na Ministrstvo saobračaja, Ministrstvo financ, na Ministrstvo vojne in mornarice, na Ministrstvo trgovine in industrije, na Ministrstvo za šume in rudnike, na Ministrstvo poljoprivrede i voda, na Ministrstvo socijalne politike in še posebej na gg. ministre, ki načeljujejo tem ministrstvom, da nemudoma posvetijo vse svoje moči odvrnitvi preteče definilivne katastrofe železniškega prometa in katastrofe našega narodnega gospodarstva. Pozivljamo jih, da nemudoma ustanovijo v cilju odvrnitve take katastrofe poseben interministerijski komite, ki naj poskrbi za udeležitev naših nujnih predlogov. Ta komitet pa naj še nadalje skrbi za to da, da ne bodo ukrepi posameznih ministrstev še nadalje obremenjevali železniške službe. Komite naj gleda na to, da upoštevajo odredbe posameznih ministrstev potrebe železniškega prometa in da te odredbe ne ustvarjajo vedno novih nepravil. Ne moremo pa, da ne bi še enkrat opozarjali na nujno potrebo za ekspeditivnejše poslovanje carinske uprave, ki že predolgo v nedopustni meri in nekaznovana ovira železniško službo.

g) Pozivljamo Ministrstvo saobračaja, da revidira vozni red osebnih vlakov in da omeji brzovlake, ki preveč ovirajo tovarni promet, na neobhodno potrebni minimum.

h) Ponovno pozivljamo Ministrstvo saobračaja, da potom strokovne ankete uredi dobavo premoga železniškim upravam tako, da ne odvzame industriji in drugemu konsumu nobedno potrebnega premoga. K tej anketi naj pritegne vsaj kot referente zastopnike premogokopov in poglavitnih konsumentov. Opozarjamo Ministrstvo, da je premogokop Šentjanž že skoro popolnoma ukinil obratovanje, ker ne more odpremiti niti malega dela redne produkcije.

i) Apeliramo na g. ministra saobračaja, da posveti vso pažnjo poslovanju Direkcije Zagreb, ki je zakrivila, da je vsa Slovenija danes dejansko brez železniškega prometa, da jo čakata beda in obup.

Ob 13. uri 50 min. je predsednik zaključil ta gospodarsko velevažni shod, ki ga pozdravljamo in smatramo za veselo znamenje popolnega prevrata žalostnih razmer na naših železnicah.

Pokojninski zavod za nameščenice.

Uradni list št. 103 razglasa naredbo ministrstva za socialno politiko z dne 31. julija 1922, št. 2540, s katero se predpisuje statut »Pokojninskega zavoda za nameščenice« v Ljubljani.

Pokojninski zavod ima namen, izvesti pokojninsko zavarovanje nameščenecv po zakonu o pokojninskem zavarovanju nemeščenecv v zasebnih in nekaterih javnih službah, tako obvezno zavarovanje po § 1. kakor tudi neobvezno zavarovanje po § 30a tega zakona. Pokojninski zavod razteza svoje delovanje: a) glede obveznega zavarovanja (§ 1. p. z.) na bivše avstrijsko ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; b) glede prostovoljnega zavarovanja (§ 30a p. z.) pa na vse ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člani pokojninskega zavoda so: a) vsi obvezno, b) vsi neobvezno zavarovani, kakor c) njih službodajalci in d) prostovoljno zavarovani po § 28. p. z.

Pokojninski zavod upravlja načelstvo in občni zbor. Izvrševalna organa pa sta upravni odbor in vodilni uradnik (direktor). Predsednika imenuje minister za socialno politiko. Predsednikovo mesto je častno; vendar pa mu gre primerna nagrada za delo, ki je spojeno z vrhovnim vodstvom pokojninskega zavoda. Nagrado določa občni zbor zavoda.

Načelništvo pokojninskega zavoda sestoji iz predsednika in 12 članov, ki jih izvoli občni zbor zavoda v razmerju odposlancev za ta zbor in skupin obveznih in neobveznih zavarovancev kakor tudi njih službodajalcev tako, da pripada polovica skupinama zavarovancev in polovica skupinama službodajalcev. Prostovoljne zavarovance je dodeliti oni skupini zavarovancev, iz katere so izšli. — Vsaka izmed obeh skupin načelništva (službodajalcev in zavarovancev) voli izmed sebe po enega predsednikovega namestnika, ki mora pripadati skupini, zavezani zavarovanju. Voli se z navadno (relativno) večino glasov. Polovica članov in namestnikov načelništva, in sicer tako službodajalcev kakor tudi nameščenecv, mora bivati na sedežu zavoda ali v njegovi neposredni bližini. Ako se posamezne stranke ne morejo sporazumeti, katere stranka mora dati takega člana ali namestnika, odloči žreb. — Predsednik ali njegov namestnik sklicuje načelništvo na sedežu zavoda po potrebi, toda najmanj šestkrat na leto. Načelništvo se mora sklicati nemudoma, ako to zahteva vsaj četrtina članov načelništva. — Služba, ki jo opravljajo člani načelstva, je častna. Izdatke v gotovini pa jim je treba povračati ter za eventualna dela, ki zah-

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(42. nadaljevanje).

Šele pozno popoldne so mogli priti do reševanja tekoče korespondence, in ko so se v pozni večerni uri zaprla pisarniška vrata za brati, so si bili ti svesti, da so ta dan nekaj ustvarili.

Kakor hitro pa so bili premagani prvi tedni prehoda, in so se novim razmeram vsaj deloma privadili, se je poleglo splošno razburjenje in vse je šlo bolj gladko izpod rok.

Gospod Krej, ki je mogel zdaj pogostejše obiskovati borzo, je sklenil že različne nove trgovske zveze, ki so bile zmožne, zelo koristiti prekomorski trgovini.

Okoli srede decembra je bil tudi gospod Feldbach gotov z ureditvijo zadev na starem bivališču. Dne 20. decembra se je javil zaostali del pisarniškega osebja pri prokuristu, in s tem je bila neprijetna prehodna doba končana.

Dan nato je dospel tudi gospod Feldbach. Gospod Krej in Kurt sta mu šla nasproti na kolodvor in ga spremljala v pisarno. Ko so vstopili, je bil načelnik vidno presenečen, ko je našel vse gotovo in tako praktično urejeno.

»No, to moram reči, gospod Krej,« zakliče, »famosno ste uredili našo novo delavnico! Menil sem, da bom našel še precejšen nered, in zdaj je vse tako, kakor da bi bili že leta in leta tukaj. Ugodnejše in prostornejše je sigurno tukaj, in če se nam bo še trgovina pokazala s tako prijetno strani, kakor pisarna, potem pač ne bom obžaloval, da sem se preselil.«

Gospod Feldbach prekoraka velik dvorano, ki je bila s hodnikom razdeljena v dve polovici. Desno pri vhodu je bil spedijski oddelk, zraven se je nahajala blagajna in poleg te knjigovodstvo. Nasproti spedijske je bil prostor, rezerviran za obiskujoče posredovalce, nanj je mejila vzorčna soba in sledil je oddelk za splošno korespondenco.

Na drugem koncu hodnika je ležala, oddeljena s stekleno steno, soba gospoda Feldbacha in prokurista, od koder se je moglo ugodno pregledati celi kontor. Desno od te sobe in poleg knjigovodstva je bil odkazan prostor oddelku za statistiko in informacije, in poleg se je nahajal še mali svetli prostor za čajne vzorce in čajne preizkušnje.

Poleg privatne pisarne so na drugi strani uredili tudi čakalnico za obiskovalce.

Tako je bil celi kontor pregledno razdeljen.

»Kot sem rekel,« začne gospod Feldbach, ko je dospel v spremstvu gospoda Kreja in svojih sinov zopet

v privatno pisarno, »lepo je tukaj, in dobi se v resnici veselje do dela. — Ne, Kurt, tako resno pa že nisem mislil,« smehlja se odklonil, ko mu je hotel izročiti danes došlo pošto, »danes hočem še malo praznovati in tudi vas bolj zgodaj odtegniti trgovini. Upam, da nimate nič važnega, kar bi me zadrževalo, gospod Krej?«

»Imel bi že o važnem vam poročati. Toda ker niso neprijetna poročila, se lahko tudi jutri pogovorimo.«

»Važna in obenem tudi prijetna poročila, gospod Krej?« Potem pa kar takoj povejte, kajti kaj takega vedno rad slišim!« zakliče gospod Feldbach in se zopet vsede na svoj prostor.

»Včeraj sem se sestal na borzi z gotovim gospodom Krapp-om, katerega poznam že od poprej. Stanuje že več let v Argentini in je zdaj ustanovil z nekim Argentincem, po imenu Francisco Pinto, uvozno in izvozno trgovino pod imenom Krapp, Pinto & Comp. v Buenos - Aires s podružnico v Rosario de Santa Fé. Krapp, kakor tudi Pinto, sta zelo premožna, slednji je lastnik velikanskega posestva in dragocenih zemeljskih koncesij in ima zveze v pokrajini Gran Chaco, domovini kvebraškega lesa, s čigar izvozom se namerava trdka prav posebno pečati. — Razum tega je Pinto glavni družabnik neke v Rosario novo ustanovljene tovarne mila, ki bo poleg loja naro-

čevala skoro vse surovine iz Evrope, in sicer po trdki Krapp, Pinto & Comp.«

»In z drugimi vrstami blaga ljudje ne bodo delali?«

»Seveda bodo, gospod Feldbach! Poleg surovin za tovarno mila bodo uvažali iz Evrope portlandski cement, steklo, blago iz porcelana, gospodarske reči, čaj, rum, svilnate, volnene in pavolnate tkanine, preproge, papirnato blago, parfumerijo, železnino in žico za ograje.«

»Veseli me, gospod Krej, da ste nas seznanili sto, kot se zdi, zelo podjetno trdko. Če so Krapp, Pinto in Comp., kot pravite, tako trdni na kapitalu in so jim dobro poznane razmere njih dežele, je to seveda za nas dobra akvizicija. Ali menite, da bo padel na nas kak imena vreden delež pri njihovem uvozu?«

»Ne samo en delež, gospod Feldbach, ampak imeli bomo kriti vso njihovo uvozno potrebo. — Gospod Krapp mi je že celo dal eno naročilo, katerega sem vzprejel s pridržkom vaše končnoveljavne pritrditve. Za februarjsko nakladanje je bilo od nas naročeno poleg 1000 sodov portlandskega cementa še velika množina sode, vodnega stekla, smole in dr. Skupna vrednost naročila znaša približno 80.000 mark.«

»Hm, za začetek popolnoma dovoljno; kako pa je s plačilnimi pogoji?«

(Dalje prih.)

tevajo več truda, dovoljevati primerne nagrade.

Upravni odbor sestoji iz predsednika in njegovih dveh namestnikov, iz po enega člana obeh skupin načelnštva, stanujočega na sedežu zavoda ali v njegovi okolici in iz vodilnega uradnika (direktorja) pokojninskega zavoda in njegovega namestnika oz. uradnikov, ki ju zastopata. Upravni odbor oskrbuje tekoča opravila, zlasti pa sklepe o vseh navedbah o predpisu in pobiranju premij, kontrolira zavarovalno in zglasovalno dolžnost, plačevanje premij in rentnike; odloča o priznanju rent rodbinskim članom; sprejema, povišuje in odpušča začasne uradnike pokojninskega zavoda ter določa njih prejemke v mejah pravil, ki jih je sklenilo načelstvo; vodi tekočo upravo imovine itd. Članom upravnega odbora pristojni odškodnina; višino določa občni zbor.

Izmed načelnštva se sestavita za dobo njegovega mandata dve rentni komisiji in sicer ena za obvezno in ena za neobvezno zavarovane člane. Komisiji sklepata o vseh zahtevah zavarovancev in njih rodbinskih članov proti pokojninskemu zakonu, razen o povračilu premij. Načelnštvo izvoli za vso dobo svojega poslovanja izmed sebe v ločenih volitvah službodajalcev in zavarovancev revizijsko komisijo, sestavljeno iz dveh članov, za katero se imenujeta tudi dva namestnika. Revizijska komisija mora vedno najmanj dvakrat na leto pregledati blagajno in knjige, knjigovodstvo in računsko poslovanje, upravo skladov in listine, ki se nanašajo nanje.

Imenovanje in odpust direktorja in odgovornega zavarovalnega tehnika odobri minister za socialno politiko.

Občni zbor sestoji iz delegatov, ki morajo biti člani zavoda. Delegete volijo pismeno na podstavi proporcionalnega sistema člani pokojninskega zavoda ločeno po skupinah obveznih in neobveznih zavarovancev in službodajalcev vsake teh skupin. Na vsakih 250 zavarovanih članov se voli po en delegat in po en namestnik službodajalcev. Ulomki po 250 se ne upoštevajo. Ako je neobveznih zavarovancev manj nego 250, tako da nimajo pravice do posebnih zastopnikov, volijo neobvezni zavarovanci skupaj z obveznimi in njih službodajalci obveznih zavarovancev. Število delegatov zavarovanju zaveznih članov, odnosno njih službodajalcev, mora biti v vseh primerih vsaj za polovico večje nego število delegatov neobvezno zavarovanih članov odnosno njih službodajalcev. Število delegatov, ki jih je treba voliti, znaša najmanj 30 in največ 100, tako, da pripade polovica skupini službodajalcev in polovica skupini nameščencev. Volilni upravičenci so porazdeljeni na teh pet strokovnih edinic: I. denarni zavodi (banke, hranilnice posojilnice, in zavarovalnice); II. trgovina in spedičija; III. rudarstvo in kovinarstvo; IV. ostala industrija in obrt; V. vsi ostali poklici.

Osebe, zavezane zavarovanju, se na podstavi svojih letnih prejemkov uvrščajo v 10 plačilnih razredov. V prvi do drugi plačilni razred spadajo oni z 150—1080 Din vračunljivih letnih prejemkov; tukaj znaša zavarovani letni prejemek 600 Din. V najvišji plačilni razred spadajo tisti, ki imajo 8640 Din vračunljivih letnih prejemkov; tukaj znaša zavarovani letni prejemek 9000 Dinarjev.

Ob določitvi plačilnega razreda je vračuniti poleg plače tudi stanarino, aktivitetne, funkcijske in vse ostale doklade. Izpremenljive prejemke je vračunati, če je zanje zajamčen najnižji znesek, s tem zneskom, drugače pa s povprečnino v zadnjih treh preteklih letih, odnosno ako traja razmerje krajši čas, s povprečnino zneskov, doseženih v tem krajšem času, ako se pa povprečnina ne more ugotoviti, z eno petino stalnih prejemkov. (Dalje prih.)

Trgovci, industrijalci, ali ni žalostno da še danes ne stoji

„TRGOVSKI DOM“!

Prispevke sprejema:

„Trgovski dom, Ljubljana“
Gradišča 17.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Dalje.)

Kot surovine potrebuje tovarna 300 vagonov pirit iz Bosne ali Majdanpeka za izdelavo žveplene kisline; 24 vagonov azotne kisline iz Avstrije; 600 vagonov cinkove rude iz Ralja v Italiji za izdelavo žveplene kisline v Celju; 100 vagonov kuhinjske soli za izdelavo solne kisline in glauberjeve soli; 150 vagonov amonijakove sode iz Lukovca za izdelavo kristalne sode; 750 vagonov mineralnega fosfata iz Afrike in Amerike za izdelavo superfosfata; 30 vagonov natrijevega solitra iz Čile in 30 vagonov kalijevega chlorida iz Nemčije za izdelavo kalijevega solitra; 50 vagonov nečistega natrijevega solitra za izdelavo čistega natrijevega solitra; 50 vagonov amonijakove sode za izdelavo perilnega praška in anilinske barve za okraševanje prstenih barv.

Ta tovarna je v stanju v slučaju potrebe delati za narodno obrambo, ker je relativno daleč od meje; akoravno bi bila za narodno obrambo najboljša tovarna v Bosni pri Fojnici ali na Visokem. Z razvitjem naše industrije bo ta tovarna lahko plasirala svoje produkte doma.

V Koprivnici se nahaja tovarna »Danica«, ki izdeluje žvepleno kislino 60° okrog 500 vagonov, 6.000 vagonov superfosfata, dalje izdeluje zemeljske barve in modro galico. Fosfat dobiva iz Alžira in Floride. Pirit je dobivala iz Majdanpeka in Fojnice. Žvepleno kislino izdeluje v dveh oddelkih in jo je prodajala 250 vagonov doma, 250 pa na Madžarskem. Od superfosfata so prodali 500—600 vagonov v Hrvaški in Slavoniji, ostanek pa na Madžarskem. Tovarna se nahaja popolnoma na madžarski meji in se ne more porabljeti, da bi delala za narodno obrambo. Tovarno žveplene kisline bi bilo treba premestiti v visoko in njene prostore porabiti za drugo tovarno, posebno ogromne prostore za vskladičenje superfosfata. Preteklo bo še dolgo časa, da bomo mi imeli potrebe po tako velikih količinah superfosfata. Pronos tovarne žveplene kisline bi moralo subvencionirati vojno ministerstvo ali pa samo kupiti tovarno in jo prenesti. Tovarna je nacionalizirana, vendar je tehnični in mojsterski personal tuj in bi ga bilo treba sukcesivno nadomestiti z našim.

»Zorka« delniška družba v Subotici ima tovarno za žvepleno kislino, superfosfat, in modro galico. Tovarna je pred vojno izdelala 1000 vagonov žveplene kisline 96—98%, 100 vagonov kisline za akumulatorje, 80—100 vagonov galice in 3.000 vagonov superfosfata. Superfosfata se proda v Bački in Banatu okrog 1.800 vagonov. Ravnotako so začeli izdelovati tudi bakreni sulfat—modro galico, srebrov nitrat in podobno. Pirit jemljejo iz Majdanpeka. Tovarna ima kemika za ravnatelja, dalje še tri kemike, 4 upravne uradnike in 4 nadzornike, ki so vsi Madžari. Delavcev posluje okrog 150. Ta družba je bila last Wienerbankvereina, a je sedaj nacionalizirana. Treba bi bilo, da se čim preje vpelje naše mlade strokovnjake, da bi s časom nadomestili tujce. Tovarna je preblizu madžarske meje, da bi mogla služiti v narodne-obrambne svrhe. Ona bo bolj izdelovala superfosfat, galico in modro galico, ki so potrebni za racionalno poljedelstvo v Bački in v Banatu, ker se bode ti produkti vedno bolj in bolj zahtevali.

(Dalje prih.)

Iz pravosodne prakse:

Trgovsko sodišče.

Dne 5. jan. 1921 poslala je transporta J. d. Schenker & Co. iz Maribora tožitelju A. H. v Sisku tkanin v teži 9440 kg. V Sisku ugotovilo se je uradno, da je manjkalo blaga v teži 201 kg, čegar vrednost je tožitelj označil s 258.973 K. Blago bilo je prvotno oddano od tvrdke Gerstman & Lindtner v Brnu in ta tvrdka pooblastila je za reklamacijo špedicijsko tvrdko »Akcijska dopravni poštovna« v Pragi, ki je naznanila odškodninsko zahtevo to-

ženi južni železnici s pismeno reklamacijo z dne 9. jan. 1922.

Južna železnica je zahtevo zavrnila ter se je ta rešitev reklamacije dostavila tvrdki »Akcijska dopravni poštovna« dne 30. jan. 1922, vsled česa je tožitelj A. H. vložil tožbo proti južni železnici dne 13. febr. 1922.

Tožitelj je trdil, da njegova zahteva še ni zastarala, ker je bilo zastaranje prekinjeno v času od vložitve reklamacije do dostavitve rešitve torej od 9. do 30. jan. 1922.

Razun tega trdil je tožitelj, da je bilo zastaranje izključeno, ker je bilo blago ukradeno in je železnica zato odgovorna.

V dokaznem postopanju ugotovilo je sodišče, da je tožitelj A. H. z dopisom z dne 5. 10. 1921 obvestil železniško postajo v Sisku, da je za reklamacijo pooblastil tvrdko Gerstman & Lindtner v Brnu in ta obvestila je isto postajo, da je v to pooblastila tvrdko »Transport-Versicherung A. G. Brunn.« Reklamacijo vložila je pa tvrdka: »Akcijska dopravni poštovna« v Bragi. Vprašanje bi bilo, če sta zadnji tvrdki identični. Toda v rešitev tega vprašanja se sodišče ni spuščalo, ker je uvidelo, da je tožbeni zahtevek raz drugo stališče neopravičen.

Ugotovilo se je namreč po navedbah strank in po potrdilu na tovrnem listu, da je tožitelj prevzel pošiljatev dne 21. jan. 1921, potekom katerega dne je pričela teči v smislu § 98 žel. o. pr. enoletna doba zastaranja. Ta doba prekinila se je z vložitvijo reklamacije in do te rešitve. Toda reklamacija se ni vložila, kakor trdi tožitelj, dne 9. jan. 1922, temveč šele 13. jan. 1922 glasom vložnega zaznamka in le dejanska vložitev more biti v tem oziru merodajna. Od 21. jan. 1921 pa do vložitve tožbe t. j. do 13. febr. 1922 preteklo je pa več kot eno leto, tudi če se odbije doba prekinjenja od 13. jan. 1922 do 30. jan. 1922, ko se je rešitev reklamacije dostavila tvrdki: »Akcijska dopravni poštovna«. Že radi tega je sodišče tožbeni zahtevek zavrnilo.

Na zastaranje bi se železnica ne mogla sklicavati, če bi bila izguba namenoma povzročila. O tem pa ne more biti govora, kajti da so tatvino izvršili železniški uslužbenci, tega tožitelj ni niti trdil.

Izvoz in uvoz.

Za izvoz vina v Češkoslovaško. V V državni vinarski šoli v Mariboru se je vršil dne 1. oktobra sestanek vinskih trgovcev, vinogradnikov, zastopnikov vinarskih združenj in vinarskih strokovnjakov. Kmetijski svetnik gosp. B. Skalič je v daljšem govoru pojasnil pomen in vsebino dogovora med našo in češkoslovaško vlado glede izvoza našega vina. Poudarjal je, da se izplača izvažati le naša najboljša vina, ki morejo vzdržati konkurenco s češkoslovaškimi vini. Sklenilo se je, osnovati izvozno družbo vinskih trgovcev, vinarskih združenj in večjih posestnikov. S sklicanjem ustanovnega zbora je poverjen g. Čuček iz Ptuj, ki skliče zbor še ta mesec v Maribor.

Izvoz svinjskega mesa. Ker so nekatere carinarnice napačno tolmačile in uporabljale določbe tar. št. 9. in 11. izvozne carinske tarife (carinjenje zaklanih svinj), mesa v razsolu in mesnatih izdelkih, je Generalna direkcija carin v sporazumu z ministrstvom za poljedelstvo in ministra za trgovino in industrijo izdala carinarnicam sledeča navodila: 1. Meso v razsolu (salamuri) se nikako ne more cariniti kot sveže ali soljeno meso, ampak samo kot mesni izdelek, ker je tako meso vsled namakanja v razsolu v svojih notranjih sestavinah popolnoma spremenilo svojstva svežega mesa, ki se ne more več povrniti in se torej mora smatrati samo kot predelano meso. 2. Mastni deli, slanina, ki se nahaja na šunkah, rebrih itd., ki so bile v razsolu, pa se izvozijo kot take ali pa v prekajenem stanju, se ne morejo odstraniti od mesnatih delov, ker so sestavni deli šunk, rebrih itd. ne glede na to, se tako blago pripravlja samo od mesnatih svinj, ne pa od pitanih, ki se od njih dobiva večinoma mast. Potemtakem se mora tako blago, akoravno z mastnimi deli, slanino in

kožo, brez izjeme smatrati kot mesni izdelek in se ne sme zahtevati, da se s takih izdelkov mora odstraniti koža in neznatna količina masti (slanine). 3. Pod zaklanimi svinjami se imajo razumeti svinje očiščene, pa tudi brez notranjih delov, črev, glave, in spodnjih delov nog, ker se taki deli hitro kvarijo in samo radi tega pogostoma odvajajo in posebno predelujejo in izvažajo.

Prepoved izvoza svinj iz Romunije. Romunski ministrski svet je prepovedal vsakršen izvoz svinj iz države, ker so se pokazale težave pri preskrbi črnega kontingenta.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Minimalna cena sladkorni pesi v naši državi. Poljedelsko ministerstvo je rešilo, da je minimalna cena sladkorni pesi za leto 1923 v celi državi 25 Din za 100 kg.

Nov vzorčni semenj v Jugoslaviji. Trgovska zbornica v Novem Sadu je sklicala za 8. oktobra posvetovanje, na katerem se bo vršil razgovor o organizaciji vzorčnega sejma, ki se naj bi vršil leta 1923.

Naročila blaga v inozemstvu po 2. septembru 1922. Za blago, naročeno po 2. septembru se ne sme, dokler ne izide nov pravilnik za promet z devizami in valutami, izdajati odobrenja za nakup deviz ali za uvoz. Pričakuje se, da se v novem pravilniku spremene pogoji, ob katerih se bo smelo izdajati odobrenja ter da se tudi omeji blago, za katero se bodo smela izdajati. Če bi torej tudi bila naročila v tej prehodni dobi dovoljena, ne bi bila priporočljiva, ker se ne ve, ali bo po novem pravilniku moči dobiti odobrenje za nje. Zategadelj se tvrdke opozarjajo, da v lastnem interesu opuste vsako naročilo blaga v inozemstvu in po drugem septembru že dana naročila stornirajo. Izjeme veljajo samo za neodložljive potrebe industrije; o tem odloča generalni inspektorat ministrstva za finance, na katerega se je obračati po krajevno pristojnih deviznih odborih.

Carina.

Carinski zagovorniki. Generalna direkcija carin bo kmalu izvršila projekt zakona o ustroju carinskega zagovornišтва.

Denarstvo.

Obtok bankovcev v Angliji se je povečal po izkazu Angleške banke z dne 28. septembra za 966.000 na 122.457.000 funtov šterlingov.

Promet.

Znižanje tarife za živila. Minister obračaja je podpisal naredbo, ki uvaža na vseh progah državnih železnic 50% znižanje tarifov za prevoz žitaric, moke in krme v svrhu prehrane.

Poštna zveza Ljubljana-D. M. v Polju. Počenši s 1. oktobrom odhaja poštni voz iz D. M. v Polju ob sedmim zjutraj ter prihaja v Ljubljano ob 8. uri zjutraj; iz Ljubljane pa se vrača ob 8.15 ter dospe v D. M. v Polju nekoliko minut po 9. uri.

Prometne izpremembe. Sprejemanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za postajo München loko in trz potom ponovne predaje je do nadaljnjega ukinjeno. Dovoljeno je sprejemati živež, pokvarljivo robo, pošiljke za obnovo zemlje, agrarni material v zatvorjenih vozeh, prazne in naložene tuje voze. Medpotne pošiljke se zaustavijo.

Razno.

Popravek. V zadnjih štirih oglasih g. I. Gajšeka v Ljubljani, Sv. Petra cesta, se je vrinila nam zelo neljuba napaka pri besedilu »The Oliver« boljše in najcenejši pisalni stroj. Besedilo bi se moralo glasiti **najboljše** in najcenejši pisalni stroj. P. n. naročnike opozarjamo na današnji pravilni oglas.

Ukinitev finančnih uprav. Direkcija neposrednih davkov deluje sporazumno z generalno direkcijo državnega računovodstva na tem, da se ukinejo finančne uprave in da se na mesto njih postavijo davčni oddelki, ki bi vršili službo finančnih uprav.

Znižanje delavskih mezd na Češkem. Lastniki predilnic in tkalnic so sklenili

znižati mezde delavcem za 30 odstotkov, ki naj stopi v veljavo 15. t. m. — Delavci so sprejeli to znižanje.

Povišanje ležarske takse. Prometni minister je odredil, da se za postajo Gradsko od 1. novembra povečajo takse za ležarino došlega blaga in sicer: za brzovozno blago 100 para za 100 kg in en dan, za navadno blago 15 para za 100 kg in en dan.

Tržna poročila

Cena divjačine v bodoči sezoni. Slovensko lovsko društvo je na odborovi seji z dne 28. sept. t. l. določilo naslednje, za vse člane društva obvezne cene divjačine: a) srna 15 Din, jelen 10 Din, divja koza (gams) 8 Din 75 p po kg; b) zajec pod 3 kg 40 Din, nad 3 kg 45 Din, fazan 40 Din, gozdni jereb in gos po 25 Din, raca in kljunač po 20 Din, poljska jerebica 15 Din in prepelica 6 Din 25 p za komad.

Zagrebski žitni trg. Predvčerajšnjim se je ponujala v Zagrebu z vojvodinske

postaje (za 100 kg v kronah): pšenica po 1400—1500, rž 1200—1400, koruza 1200—1320, oves 1000—1100, fižol 1300 do 1600, moka št. 0 2200—2550, št. 2 2100—2450, št. 4 2000—2350, št. 6 1800 do 2150, št. 7 1400 do 1600, št. 8 1000 do 1200, otrobi 650—800. Promet slab, dovozi neznatni, tendenca nespremenjena.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.08525 do 0.09025, Berlin 2.90—3.20, Budimpešta 2.42—2.72, Bukarešta 42.25—43.25, Italija 268—272, London 275.50—280.50, Newyork 62.50—63.50, Pariz 476.50 do 481.50, Praga 210.50—213.50, Sofija 40, Švica 1171—1181, Varšava 0.92, valute: dolarji 61, avstr. krone 0.0885, češke krone 207.50—210.50, franc. franki 471.50—476.50, nemške marke 2.95, leji 41—43, švič. franki 1161 do 1171, lire 264—268. Jadranska banka 400—430. Ljubljanska kreditna banka 210—215.

Beograd: London 279, Newyork 62.80, Pariz 491, Praga 215, Ženeva 1185, Solun 165, Milan 272, Bukarešta 39, Berlin 2.80, Dunaj 0.087, Budimpešta 2.52.

Curih: Berlin 0.245, Newyork 535, London 23.64, Pariz 40.65, Milan 22.97, Praga 18.35, Budimpešta 0.22, Zagreb 2, Sofija 3.30, Varšava 0.0575, Dunaj 0.0075, avstr. krone 0.00875.

Dunaj, devize: Zagreb 262.50 do 268.25, Beograd 1071—1073, Berlin 3335—3415, Budimpešta 29.75—29.85, London 325.500—326.300, Milan 3146 do 3154, Newyork 73.800—73.950, Pariz 5597—5606, Praga 2497—2503, Varšava 785—797, Curih 13.585—13.815, valute: dolarji 73.375—73.675, lire 3112.50—3127.50, dinarji 1060—1064.

—AVTO—

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi **Jugo-Avto**, d. z o. z. v Ljubljani.

Razširjajte Trgovski list!



Uprava Trgovskega lista išče agilnega akviziterja.

„Promet“ Vse tehnične potrebe — ščine iz gumija, asbesta, pamula, in kovine. Potrebe za strojni obrat, tehnične kemikalije, stroje i. t. d.

The „Oliver“

najboljši in najcenejši

pisalni stroj

Zastopstvo in zaloga

Ivan Gaišek

papirna trgovina

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 2.

Ali ste že okusili

„LUKUL“???

naš prvi, edini domači juhini izvleček (zabela), kateri

prekosi

vsled izdatnosti okusa in cene vse druge izdelke.

Izdeluje **„LUKUL“**, d. z o. z., Ljubljana.

Zahtevajte v vseh trgovinah! Ne pošiljajte našega denarja v tujino!

Mavec - gips

portland- in roman-cement, apno, opeko, umetni škrlj, strešno in izolacijsko lepenko, watprof, karbolinej, drvocement, razne žeblice

nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.

veletrgovina s stavbenim materialom

Ljubljana,

Miklošičeva cesta šte. 13.

Prevzame se tudi izpeljava xylo-litnih tlakov.

Tovarna klobukov „ŠEŠIR“

d. d. Škofja Loka



izdeluje najfinejše klobuke vseh vrst iz zajčje dlake



Špecialiteta: valur klobuki.

Kupuje tudi vsako množino zajčjih kož.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino

in cementom

Ljubljana, Valvasorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühlensen)

nasproti Križanske cerkve.

Čebulo

la kvalitete, zdravo in suho, dobavlja po najnižjih konkurenčnih cenah

Tvrđka Bachó

Račje pri Mariboru.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive steklene plošče.



Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Jadranska banka -- Beograd

Delniška glavica: Din 60.000.000 —

Rezerva: Din 30.000.000 —

PODRUŽNICE:

Bled,	Jelsa,	Ljubljana,	Split,
Cavtat,	Jesenice,	Maribor,	Šibenik,
Celje,	Korčula,	Metković,	Tržič,
Dubrovnik,	Kotor,	Prevalje,	Zagreb,
Herzognovi,	Kranj,	Sarajevo,	

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City.

Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.